

Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından çeşitli kurum ve kuruluşlara gönderilen yazılar nedeniyle Odamız bir açıklama yapma ihtiyacı duymuştur.

Jeoloji Mühendisleri Odası (JMO) tarafından, serbest proje müellifliği ve diğer inşaat mühendisliği hizmeti yürütülen bürolar ile ilgili kurum ve kuruluşlara, kendi meslek alanları ile ilgisi olmasa da, teknik şartname, yönetmelik değişikliği, genelge, yeni uygulama örneği vb. yazıların gönderildiği öğrenilmiştir.

Elektronik posta aracılığıyla gönderilen bu yazıların bilgilendirmeyle sınırlı tutulmadığı, JMO'nun, muhataplardan yeni duruma uyum sağlamalarını istediği anlaşılmaktadır.

Örneğin; konu jeoloji mühendisliği meslek alanı ile ilgili değilken, 25 Nisan 2013 tarihli bir elektronik posta ile "Mevcut Binalarda Yapılacak Takviye ve Güçlendirme Hizmetleri Hakkında Bilgilendirme" başlığı altında, iki ayrı teknik şartname, bir idari şartname ve bir sözleşme gönderilmiştir.

Aynı şekilde, 11 Ocak 2013 tarihli "3194 sayılı İmar Kanununun 28'inci, 4708 sayılı Yapı Denetim Hakkındaki Kanununun 2'nci ve Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'nin 5-2/e maddelerindeki hükümler gereği, jeolojik-jeoteknik (zemin ve temel) etüt raporlarını kontrol üzere Yapı Denetim Kuruluşlarının bünyelerinde yeteri sayıda teknik eleman (jeoloji mühendisi) çalıştırması veya dışarıdan jeoloji mühendisliği hizmeti satın almaları bir zorunluluktur." şeklinde ifadelerin yer aldığı 2013/1 sayılı "Jeoloji Mühendisleri Odası Genelgesi" de, "ilgililere" iletilmiştir.

Bu nedenle, İnşaat Mühendisleri Odası, uygulamada karışıklığa sebebiyet verecek bu girişimlerle ilgili açıklama yapmak ihtiyacı duymuştur.

Bilindiği üzere, Zemin ve Temel Etüdü Raporu, statik projeye veri teşkil eden bir rapordur. Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğininin 15. Maddesinin (b) fıkrasında yer alan, "Proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendisi, zemin etüdü raporuyla birlikte yapı statiği, betonarme-çelik-ahşap-yığma yapı hesabı, projelerin ve yapının denetimi ile görevlidir. (..) ibaresi ile Zemin Etüdü Raporunun, proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendislerince denetleneceği hiçbir tereddüde yer vermeyecek biçimde hükme bağlanmıştır.

Bu hükme rağmen; Jeoloji Mühendisleri Odası 2008 yılında Danıştay'da dava açmış, Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliği'nin 15. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yer alan "zemin etüt raporuyla birlikte" ibaresi ile Ek-4 Form-2'de yer alan "Jeoteknik Etüt Sorumlusu- Jeoloji Mühendisi, Jeofizik Mühendisi, İnşaat Mühendisi" ibaresinin iptalini istemiş, inşaat mühendislerinin zemin ve temel etütleri konusunda yetkin olmadığı iddiasında bulunmuştur. Ancak Danıştay 6. Dairesi JMO tarafından açılan davanın reddine oy birliği ile karar vermiştir (Ek-1).

Zemin ve Meslek alanları

Hemen hemen bütün yapılar zemine oturmakta ve zeminin inşaata uygun olup olmadığına, değilse hangi tedbirlerin alınması gerektiğine inşaat mü-

“bütün yapılar zemine oturmakta ve zeminin inşaata uygun olup olmadığına, değilse hangi tedbirlerin alınması gerektiğine inşaat mühendisleri karar vermektedir. Bunun için zemin etüdünü inşaat mühendisi planlamalı, kontrol etmeli, zeminden alınan numuneler üzerinde hangi deneylerin yapılacağına inşaat mühendisleri karar vermelidir.

hendisleri karar vermektedir. Bunun için zemin etüdünü inşaat mühendisi planlamalı, kontrol etmeli, zeminden alınan numuneler üzerinde hangi deneylerin yapılacağına inşaat mühendisleri karar vermelidir. Zira, yapının özelliklerine göre temel sisteminin seçimini ve projelendirilmesi (Tekil temel, mütemadi temel, radye temel, kazıklı temel, ayak ve keson temeller) kazı-iksa işlerinin projelendirilmesini, yapıların oturmasının hesaplanmasını, temel hesaplarını, drenaj projesini inşaat mühendisi yapacaktır. Dolayısıyla hesaplarında kullanacağı zemin parametrelerinin hangi deneylerle belirleneceğini, etüdün kapsamını, araştırma derinliğini, de inşaat mühendisleri belirlemek durumundadır.

Bu mesleki-bilimsel gerçeğin yanı sıra, inşaat mühendisliği uzmanlık alanı olan geoteknik; zeminin mekanik tepkisini yük ve zamana bağlı olarak tanımlayan, bu mekanik etkileşimi içine veya üzerine yapılan yapıyla birlikte yorumlayan, sadece doğal durumla değil, yapının inşaatı sırasında ve sonrasındaki işletme aşamasında zeminin bu yapı ile birlikte nasıl davranacağını analitik yöntemlerle öngören bir disiplindir.

Jeoloji mühendisliği ise zeminin hangi süreçlerde nasıl oluştuğu, hangi katmanlardan meydana geldiği, bu katmanların fiziksel özelliklerini inceler ki, bu konular "Zemin ve Temel Etüdü Raporu"nun "veriler" bölümünde yer alır. Bu bağlamda, jeoloji mühendisliği, zemin mekaniğini destekleyen bir unsurdur. Ancak inşaat mühendisliği uygulamaları için zemin ortamının, bu kapsam ve anlayışla yorumlanması yeterli olmamakta, inşaat mühendisliğine özgü hesap yöntemleri ve anlayışla bağdaşan ve zeminlerin mekanik tepkisini (davranış değişimini) sayısal olarak ifade edebilen bir yöntemle yorumlanması gerekmektedir.

Sonuç olarak, güvenli yapı üretimi bağlamında olumsuz sonuçların açığa çıkmasına, mesleki disiplinler arasında karışıklığa ve uygulamada sorunlara yol açabilecek, inşaat mühendisliği meslek alanına yönelik bu ve benzeri girişimlere karşı tüm ilgilileri uyarmakta yarar görüyoruz.

İnşaat Mühendisleri Odası

Ek-1:

Danıştay 6. Dairesi'nin 09.07.2010 tarih ve E.2008/3362-K.2010/7428 sayılı ilgili kararı:

"Dava zemin etüdü raporlarının denetiminin inşaat mühendislerine verildiği, inşaat mühendislerinin zemin ve temel etütleri konusunda yetkin olmadığı iddiasıyla açılmıştır.

Dairemizin 5.12.2002 günlü, E:2001/6016, K:2002/6433 sayılı kararında, '(...) Ancak dava konusu yönetmelik yapı denetiminde, yapı ruhsatı almak için yapılan başvuruya eklenmesi zorunlu olan jeoteknik raporu, hazırlayıcı, bir işlem olarak kabul ederek, temel sisteminin bu rapora uygunluğunun denetimini öngörmüştür. Jeoteknik raporuyla birlikte yapı statiği, yapı hesabı ve projenin denetimi gibi mühendislik hizmeti ağırlıkta olan işlerde inşaat mühendislerine görev verilmesinde jeoloji mühendislerinin denetçi mühendis olarak kabul edilmemesinde hukuka ve hizmet gereklerine aykırılık bulunmamıştır. (...)’ gerekçesiyle 12.8.2001 günlü, 24491 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan (Mülga) Yapı Denetimi Uygulama Usul ve Esasları Yönetmeliğinde öngörülen benzer bir düzenlemenin iptali istemiyle açılan dava reddedilmiş, anılan karar Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 21.12.2006 günlü, E:2003/724, K:2006/2407 sayılı karar ile onanmış ve bu karar kesinleşmiştir.

Bu durumda, uyuşmazlığa konu Yönetmelikte, proje ve uygulama denetçisi inşaat mühendislerinin zemin etüdü raporuyla birlikte yapı statiği, betonarme-çelik-ahşap yığma yapı hesabı, projelerin ve yapının denetimi ile görevli olduğu konusunda getirilen düzenlemede kesinleşen yargı kararı uyarınca hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Öte yandan, jeoloji mühendisi, jeofizik mühendisi ve inşaat mühendisinin görevleri belli olduğundan Yönetmeliğin Ek-4, Form-2’de Jeoteknik Etüt Sorumlusunun jeoloji mühendisi, jeofizik mühendisi, inşaat mühendisi olarak gösterilmesinin ve görevlerinin ayrı ayrı gösterilmemesinin yetki karmaşasına yol açacağından söz edilemez. Her mühendislik disiplininin sorumluluğunun ayrı ayrı belirtilmesine gerek bulunmamaktadır.

Açıklanan (...) Yönetmeliğin 15. Maddesinin 1. Fıkrasının (b) bendi ile anılan yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-4, Form- 2’deki jeoloji mühendisi, jeofizik mühendisi, inşaat mühendisli şeklindeki jeoteknik etüt sorumlusu belirlenmesine ilişkin kısma yönelik olarak davanın reddine,"